

Uzasadnienie

Konieczność wprowadzenia zmian do rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości – Regulamin urzędowania sądów powszechnych wynika ze zmiany przepisów ustawy Kodeks postępowania cywilnego, dokonanej ustawą z dnia 10 maja 2013 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 654). Celem zmian wprowadzonych ww. ustawą było między innymi stworzenie możliwości niepowtarzalnej identyfikacji stron postępowania zarówno na etapie postępowania rozpoznawczego, jak i egzekucyjnego lub też innego postępowania wykonawczego. Ustawa, o której mowa wprowadziła obowiązek wskazywania w pierwszym piśmie procesowym niepowtarzalnych danych identyfikacyjnych powoda oraz nałożyła na sąd obowiązek ustalania niepowtarzalnych danych identyfikacyjnych pozwanego (art. 208¹ k.p.c.).

Zapewnienie pełnej realizacji celu ustawy zmieniającej Kodeks postępowania cywilnego wymaga zmiany ww. rozporządzenia.

Dane jednoznacznie indywidualizujące strony lub uczestników postępowania mają istotne znaczenie zarówno dla przyśpieszenia wpisów w księgach wieczystych, ewidencjach i innych rejestrach, jak i prawidłowości tych wpisów. Mają również znaczenie dla prawidłowości wykonania orzeczenia stanowiącego tytuł zabezpieczenia czy też wykonania orzeczenia w innym trybie niż postępowanie egzekucyjne (np. odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej – art. 598¹ k.p.c. i następne). W związku z powyższym proponuje się zmianę rozporządzenia – Regulamin urzędowania sądów powszechnych w ten sposób, aby sąd wraz z odpisem orzeczenia lub ugody sądowej przedstawiał informacje o numerach identyfikacyjnych stron lub uczestników postępowania. Świadomie pominięto „prawomocność” odpisu, tak jak to ma miejsce w obecnie obowiązującym §129 ww. rozporządzenia, ponieważ system postępowania cywilnego zna przypadki, w których nieprawomocne orzeczenie może stanowić podstawę dokonania czynności w księgach wieczystych, rejestrach lub ewidencjach. Dla przykładu można wskazać nieprawomocny nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym (art. 492 § 1 k.p.c.) czy też postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, które nie podlega wykonaniu w drodze egzekucji (art. 743 § 2 k.p.c.).

Konieczność prowadzenia przepisu przejściowego zawartego w § 2 projektowanego rozporządzenia wynika z faktu, iż sądy uzyskają możliwość ustalenia danych pozwalających na oznaczenie numerów identyfikacyjnych stron postępowania dopiero w postępowaniach, które będą wszczynane po wejściu w życie ustawy z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, co nastąpi po dniu 6 lipca 2013 r. Dopiero w postępowaniach wszczynanych po tej dacie powód (wnioskodawca) będzie obowiązany do wskazania własnych numerów identyfikacyjnych (nowelizowany art. 126 § 2 k.p.c.), sąd zaś będzie zobowiązany do ustalenia numerów identyfikacyjnych pozwanego (dodawany art. 208¹ k.p.c.). Wymuszenie na powodzie wskazania danych pozwalających na ustalenie numerów identyfikacyjnych pozwanego będzie możliwe po wejściu w życie nowej treści art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c. Stąd konieczność wprowadzenia przepisu przejściowego, który odniesie projektowaną regulację do tych orzeczeń, które zostały wydane w postępowaniu, w którym będą miały zastosowanie przepisy

wprowadzone ustawą z dnia 10 maja 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Wprowadzenie ww. zmiany mieści się w granicach delegacji ustawowej do wydania ww. rozporządzenia.

Materia objęta projektowanym rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

W celu spełnienia wymogów, o których mowa w § 11 ust. 1 uchwały Nr 49 Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) projekt rozporządzenia został skierowany do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Projekt rozporządzenia został zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. Żaden podmiot nie zgłosił, w trybie wyżej wymienionej ustawy, zainteresowania udziałem w pracach nad przedmiotowym projektem.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projektowana regulacja dotyczy sądów i stron postępowania cywilnego.

2. Konsultacje społeczne

Projekt został przedstawiony do zaopiniowania Krajowej Radzie Sądownictwa, Prokuratorowi Generalnemu, Krajowej Radzie Prokuratury, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Komorniczej, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych, Stowarzyszeniu Sędziów Sądów Rodzinnych, sądom powszechnym, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Bussines Center Club Polska, Konfederacji Przedsiębiorstw Finansowych.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projekt nie będzie miał wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego. Przedmiotowa regulacja nie spowoduje konieczności poniesienia dodatkowych wydatków z budżetu państwa. Brak jest danych statystyczny pozwalających na oszacowanie liczby wydawanych odpisów orzeczeń, na których będą zamieszczane numery identyfikacyjne stron postępowania.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie rozporządzenia stworzy możliwość niepowtarzalnej identyfikacji stron postępowania co wpłynie na bezpieczeństwo obrotu gospodarczego. Po za powyższym stwierdzeniem projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym także na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Opinia Kancelarii Prezesa Rady Ministrów od Oceny Skutków Regulacji.

Ocena Skutków Regulacji uwzględni uwagi zgłoszone w opinii Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów do Oceny Skutków Regulacji .

Wynik konsultacji społecznych

Projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie – Regulamin urzędowania sądów powszechnych

W ramach konsultacji społecznych projekt przedstawiony został w celu wyrażenia opinii: Krajowej Radzie Sądownictwa, Prokuratorowi Generalnemu, Krajowej Radzie Prokuratury, Krajowej Radzie Radców Prawnych, Naczelnej Radzie Adwokackiej, Krajowej Radzie Komorniczej, Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszeniu Sędziów „Themis”, Ogólnopolskiemu Stowarzyszeniu Referendarzy Sądowych, Stowarzyszeniu Sędziów Sądów Rodziny, sądom powszechnym, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych Lewiatan, Bussines Center Club Polska, Konfederacji Przedsiębiorstw Finansowych.

Większość z podmiotów, do których zwrócono się o wyrażenie opinii, nie zgłosiło uwag do projektu. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Widzewa w Łodzi zgłosił uwagę, w której wskazał, że zamieszczenie numerów identyfikacyjnych powinno nastąpić na odpisie orzeczenia lub ugody a nie w informacji dołączonej do odpisu lub ugody. Uwaga jest zasadna. Zamieszczenie informacji na odpisie orzeczenia będzie korespondowało z przygotowywaną zmianą przepisów klauzulowych, w których przewiduje się zamieszczenie klauzuli wykonalności na odpisie tytułu egzekucyjnego.

Ogólnopolskie Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych, Sąd Okręgowy w Lublinie oraz Rządowe Centrum Legislacji zwróciło uwagę, iż w projekcie pominięto numer NIP wierzyciela i dłużnika, mimo iż taki numer został wskazany w znowelizowanym art. 126 § 2 k.p.c. i art. 208¹ k.p.c. Uwaga jest zasadna. W pierwotnym założeniu to sąd po numerze NIP miał ustalić numer PESEL osoby fizycznej, niemniej z uwagi na brak możliwości automatycznego ustalenia numeru PESEL po numerze NIP, realizacja tego obowiązku może spowodować wydłużenie czasu oczekiwania na wydanie odpisu.

Sąd Apelacyjny w Krakowie wskazał, iż przepisy projektowanego rozporządzenia nie dają podstawy do jednoznacznego ustalenia, kiedy odpis orzeczenia lub ugody będzie podstawą wpisu w księdze wieczystej, ewidencji lub innym rejestrze. Uwaga nie wydaje się być zasadna. W przypadku wydawania odpisów z urzędu i przesyłania ich właściwym organom sądownictwa lub organom administracji publicznej, z ustawowego celu przesłania orzeczenia z urzędu będzie wynikało, czy orzeczenie będzie podstawą wpisu do ewidencji lub innych rejestrów (ewidencja gruntów i budynków, księgi wieczyste itd.). W przypadku wydawania odpisów orzeczeń lub ugód na wniosek, sąd, jeśli jest taka możliwość bez uszczerbku dla szybkości wydania orzeczenia, powinien od wnioskodawcy ustalić jaki jest cel wydania odpisu. Również w praktyce występują orzeczenia, które w zdecydowanej większości przypadków są podstawą wpisów w innych ewidencjach i rejestrach (np. postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku); są również takie orzeczenia, które rzadko będą stanowiły podstawę takich wpisów (np. wyrok w sprawie o świadczenie). Wprowadzenie szczególnej procedury pozyskiwania informacji i celu uzyskania odpisu może spowolnić jego wydanie. Dlatego też to praktyka powinna wykształcić metody pozyskiwania takich informacji.

W pozostałych uwagach sądy powszechne kwestionowały, co do zasady, nakładanie na nich dodatkowych obowiązków związanych z identyfikacją stron postępowania. Zgłaszanie tych

uwag jest spóźnione. Projektowane rozporządzenie ma bowiem wykonać obowiązek nałożony na sądy przez ustawę.